

KLASA: 029-06/25-06/00016
URBROJ: 2181-190-25-00025
Split, 22. listopada 2025. godine

Na temelju članka 54. Statuta Filozofskog fakulteta u Splitu (pročišćeni tekst - listopad, 2023.), a u skladu s odredbama Politike otvorene znanosti Sveučilišta u Splitu (ožujak, 2023.) fakultetsko Vijeće Filozofskog fakulteta u Splitu, na prijedlog Povjerenstva za znanost Filozofskog fakulteta u Splitu, na 1. redovitoj sjednici u akad. god. 2025./2026. održanoj dana 22. listopada 2025. godine, donijelo je

ODLUKU

I. Donosi se *Politika otvorene znanosti Filozofskog fakulteta u Splitu*, koja čini sastavni dio ove odluke.

II. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na službenim mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu (<https://www.ffst.unist.hr/>).

DEKANICA

prof. dr. sc. Ina Reić Ercégovac

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

POLITIKA OTVORENE ZNANOSTI
FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

Split, listopad, 2025.

Politiku otvorene znanosti Filozofskog fakulteta u Splitu je pripremljeno Povjerenstvo za znanost, u sljedećem sastavu:

izv. prof. dr. sc. Nikša Varezić, doc. dr. sc. Mirjana Semren; prof. dr. sc. Tonći Kokić; izv. prof. dr. sc. Katarina Lozić Knezović; prof. dr. sc. Eldi Grubišić Pulišelić; izv. prof. dr. sc. Marko Rimac; prof. dr. sc. Ivana Prijatelj Pavičić; izv. prof. dr. sc. Marija Brajčić; doc. dr. sc. Anita Mandarić Vukušić; izv. prof. dr. sc. Darko Hren; prof. dr. sc. Renata Relja; izv. prof. dr. sc. Antonela Marić; prof. dr. sc. Nikola Glamuzina.

Politika otvorene znanosti Filozofskog fakulteta u Splitu pripremljena je na temelju *Politike otvorene znanosti Sveučilišta u Splitu* koja je temeljni dokument za uspostavu politika otvorene znanosti sastavnica Sveučilišta u Splitu.

Politika otvorene znanosti Filozofskog fakulteta u Splitu usvojena je na 1. redovitoj sjednici fakultetskog Vijeća u akademskoj godini 2025./2026. održanoj 22. listopada 2025. godine.

Preambula

Na temelju Hrvatske deklaracije o otvorenom pristupu (2012.), UNESCO-ove Preporuke za otvorenu znanost (2021.), Strategije za istraživanje i inovacije 2020.-2024.: EU politika otvorene znanosti, Preporuke komisije EU o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju, Hrvatskog plana za otvorenu znanost (2025.), Znanstvene strategije Sveučilišta u Splitu 2022. – 2026. te Razvojne strategije Filozofskog fakulteta u Splitu 2021. - 2025., a sukladno Politici otvorene znanosti Sveučilišta u Splitu donesenoj na sjednica Senata Sveučilišta u Splitu održanoj 30. ožujka 2023. godine, Filozofski fakultet u Splitu (dalje: Fakultet) donosi *Politiku otvorene znanosti Filozofskog fakulteta u Splitu* (dalje: Politika), čiji je cilj promicati načela otvorene znanosti povećanjem transparentnosti cjelokupnog procesa znanstvenoistraživačkog rada dijeljenjem podataka, metoda i rezultata istraživanja sa znanstvenom zajednicom i javnošću kao i promicanje otvorenih obrazovnih sadržaja čiji je cilj omogućiti učenje bilo kad i bilo gdje.

Definicija otvorene znanosti

Otvorena znanost je poimanje znanosti koje podrazumijeva da je cijeli istraživački proces transparentan i otvoren za sudjelovanje, suradnju i doprinos svih zainteresiranih dionika, pri čemu se istraživački rezultati, metode, svi prikupljeni i obrađeni podaci i ostali elementi istraživačkog procesa, kao i publikacije proizašle iz istraživanja, slobodno dijele i dostupni su pod uvjetima koji dopuštaju njihovu ponovnu upotrebu, daljnje dijeljenje, kao i ponovljivost i provjerljivost samog istraživanja. Koncept **otvorene znanosti** (eng. *Open Science*) iako u svojoj biti nije novost u znanstvenom promišljanju i dijeljenju informacija ipak označava pomak od ustaljenih obrazaca objavljivanja znanstvenih istraživanja te doprinosi inkluzivnijoj, učinkovitijoj i pravednijoj znanosti koja brže i bolje odgovara na društvene izazove. Otvorena znanost označava promjenu u kulturi znanstvenoistraživačkog rada pomicanjem naglaska s *objavljivanja što je brže moguće na dijeljenje znanja što je prije moguće* te pristupom znanstvenom istraživanju koje promiče transparentnost, dostupnost i suradnju u svim fazama znanstvenoistraživačkog procesa.

Resursi i odgovornosti

Fakultet sukladno svojim internim aktima osigurava odgovornost za procese otvorene znanosti na način da procesima koji se odnose na otvorenu znanost upravlja izravno prodekan za znanost i međunarodnu suradnju uz podršku Povjerenstva za znanost, stručnih službi i Knjižnice Fakulteta.

S ciljem razvoja otvorene znanosti Fakultet koristi infrastrukturnu podršku Sveučilišnog računskog centra (SRCE), primarno kroz razvoj informacijskog sustava hrvatske znanosti (CroRIS), gdje se objavljuju svi znanstveni radovi izuzev onih za koje to izdavač eksplicitno zabranjuje, zatim kroz korištenje repozitorija DABAR, gdje se objavljuju svi završni, diplomski te doktorski radovi studenata Fakulteta.

Fakultet ima odgovornost osigurati dostupnu podršku i obrazovanje zaposlenika Fakulteta za primjenu načela otvorene znanosti i korištenje potrebnih alata i resursa.

Zaposlenici imaju dužnost biti upoznati s načelima otvorene znanosti i u svom se radu rukovoditi ovim načelima.

Zaposlenici na znanstveno-nastavnim, nastavnim i suradničkim radnim mjestima imaju dužnost upoznati studente s načelima otvorene znanosti te ih poticati da se u svom znanstveno-istraživačkom radu rukovode ovim načelima.

Ova *Politika* se odnosi se na sve autore Fakulteta, uključujući zaposlenike na znanstveno-nastavnim, nastavnim i suradničkim radnim mjestima, studente svih razina studija na Fakultetu, a obuhvaća sljedeće elemente:

- *otvoren pristup publikacijama*
- *otvoreni istraživački podaci*
- *infrastruktura za otvorenu znanost*
- *sustav vrednovanja otvorene znanosti*
- *podršku, otvoreno obrazovanje, kompetencije i građansku znanost*

1. Otvoren pristup publikacijama (eng. *Open Access*)

Cilj Fakulteta jest da sve publikacije koje su rezultat znanstveno-istraživačkog rada zaposlenika i studenata Sveučilišta, kao i sva vlastita izdanja Fakulteta budu dostupna u otvorenom pristupu. Otvoren pristup publikacijama ostvaruje se na tri načina: **zelenim, zlatnim ili dijamantnim** putem otvorene znanosti. **Zeleni otvoreni pristup** predstavlja objavljivanje rada arhiviranjem ili samoarhiviranjem u digitalnom repozitoriju (institucijskom ili osobnim mrežnim stranicama autora ili ustanova). Može se arhivirati, često postoji embargo ali nema troškova za autora. **Zlatni otvoreni pristup** označava objavljivanje rada u časopisu s otvorenim pristupom koji je odmah dostupan javnosti, a često se plaća naknada za objavu (engl. *article processing charges*- APC). **Dijamantni otvoreni pristup** podrazumijeva objavljivanje u otvorenim časopisima bez naplate autorima i čitateljima, a ovisi o financiranju iz javnih sredstava.

- 1.1. Fakultet potiče autore na objavu svojih radova u časopisima, kao i poglavlja u knjigama, cjelovitih knjiga, prezentacija i postera s izlaganja na konferencijama kao i završnih, diplomskih i doktorskih radova, objavom u institucijskom digitalnom repozitoriju na platformi Dabar ili u nekom drugom repozitoriju usklađenom s načelima otvorene znanosti. svoju zaposlenika, davajući mogućnost na istom mjestu otvorenog pristupa većini naslova
- 1.2. Autore se potiče na objavu materijale u što skorijem roku, koristeći *Creative Commons* otvorenu licencu kojom reguliraju svoja autorska prava, a ako to nije moguće, onda s vremenskim odmakom. Ograničenja pristupa ostvaruju se u skladu s načelom *otvoreno koliko je to moguće, zatvoreno koliko je potrebno*.
- 1.3. Fakultet nastoji razvijati mehanizme potpore autorima, prvenstveno kroz osobna programska ili projektna sredstva, za plaćanje troškova objavljivanja (APC) u suradnji sa Sveučilištem u Splitu ili drugim relevantnim institucijama.

2. Otvoreni istraživački podaci (eng. *Open Data*)

Istraživačke podatke čini skup svih prikupljenih i/ili generiranih podataka koje su istraživači koristili u svojim istraživanjima bilo da se radi o sirovim, očišćenim, obrađenim ili prezentacijskim podacima s obzirom na njihov stupanj obrađenosti, a čijom se analizom dolazi

do novih znanstvenih spoznaja ili se provjeravaju postojeći rezultati. Otvoreni istraživački podaci predstavljaju ideju otvorene znanosti u najranijoj fazi znanstvenoistraživačkog procesa.

2.1. U cilju osiguravanja jasnoće, transparentnosti, ponovljivosti i provjerljivosti znanstvenih istraživanja Fakultet različitim mjerama potiče pravodobno planiranje i upravljanje istraživačkim podacima tijekom svih faza istraživačkog procesa te njihovo dijeljenje na odgovarajućim repozitorijima.

2.2. Fakultet potiče autore na pohranjivanje podataka u odgovarajuće digitalne repozitorije, poput repozitorija u sustavu Dabar te različite repozitorije u sklopu europskih istraživačkih infrastruktura koji imaju fokus na društveno-humanističkim znanostima, lingvistici i digitalnoj humanistici (poput CESSDA (CROSSDA), CLARIN-HR, DARIAH-HR i dr.) ili u široko prihvaćene međunarodne otvorene repozitorije poput Zenodoa.

2.3. Fakultet potiče upravljanje istraživačkim podacima u skladu s FAIR načelima prema kojima istraživački podaci trebaju biti:

- pronalazljivi (*Findable*)
- dostupni (*Accessible*)
- interoperabilni (*Interoperable*) i
- ponovo upotrebljivi (*Reusable*).

2.4. Fakultet promiče i sveobuhvatna CARE načela otvorene znanosti koja osiguravaju etički i društveno odgovoran pristup upravljanju podacima naglašavajući:

- društvenu korist (*eng. Collective benefit*)
- autoritet u upravljanju (*eng. Authority to control*)
- odgovornost (*eng. Responsibility*) i
- etiku (*eng. Ethics*).

2.5. Fakultet potiče javno objavljivanje rezultata ostvarenih u sklopu projekata, i to kako institucijskih kompetitivnih, tako i onih prijavljenih na vanjske natječaje. Voditelje znanstvenih projekata također se potiče na izradu plana upravljanja istraživačkim podacima (*eng. Data Management Plan*) za sva istraživanja koja su djelomično ili potpuno financirana javnim novcem te Fakultet omogućuje njihovo pohranjivanje u institucijskom ili drugom odgovarajućem repozitoriju.

2.6. Fakultet potiče autore na objavljivanje metapodataka, odnosno osnovnih informacija u slučaju da je pristup nekim sadržajima trajno zatvoren.

3. Infrastruktura za otvorenu znanost

Fakultet, uz Sveučilište u Splitu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih te uz podršku SRCE-a, osigurava pouzdan rad hrvatske istraživačke infrastrukture i e-infrastrukture.

3.1. Fakultet je odgovoran za održavanje svojih istraživačkih resursa.

3.2.Fakultet, kao i druge sastavnice Sveučilišta u Splitu, ima vlastite institucijske repozitorije čiji se sadržaj okuplja u repozitoriju Sveučilišta u Splitu.

3.3.Fakultet skrbi o pohrani i potiče pohranjivanje na institucijske repozitorije sve ocjenске radove, radove objavljene u časopisu ili zborniku, poglavlja u knjigama i knjige, likovnu i audiovizualnu građu, skupove podataka, obrazovne materijale i ostalu dokumentaciju koja nastaje kao rezultat znanstvenog, nastavnog i kreativnog rada svojih zaposlenika.

4. Sustav vrednovanja otvorene znanosti

Fakultet ima obvezu, u skladu s nacionalnim smjernicama, razvijati i primjenjivati sustave vrednovanja koji podupiru implementaciju otvorene znanosti.

4.1.Fakultet će pratiti provedbu Politiku i revidirati je po potrebi kako bi se uskladila s izmjenama u nacionalnom i EU zakonodavstvu.

4.2.Fakultet se obvezuje odgovorno koristiti postojeće metričke pokazatelje i poticati razvoj novih u skladu s preporukama međunarodnih i nacionalnih tijela.

4.3.Donositelji odluka na Fakultetu upoznati su s načelima otvorene znanosti te će ih aktivno promovirati i integrirati u procese planiranja i donošenja odluka.

4.4.U svezi s otvorenom znanosti Fakultet pruža potporu istraživačima edukativnim aktivnostima, uključujući promociju načela otvorene znanosti u postupcima stjecanja doktorata kroz doktorski studij kojeg provodi.

4.5.Fakultet potiče zaposlenike da se uključe u postupak otvorenog recenzijskog pristupa u svom znanstvenom radu, a to uključuje mnoge razine i svojstva otvorenosti, poput otvorenog rukopisa, transparentnosti identiteta autora, recenzenata i urednika, javno dostupnih recenzija, mogućnosti aktivnog sudjelovanja šire zajednice, međusobne interakcije autora i recenzenata, komentiranje objavljene verzije rada te korištenje otvorenih platformi koje omogućuju odvajanje recenzijskog postupka od tradicionalnih znanstvenih časopisa.

5. Podrška, otvoreno obrazovanje, kompetencije i građanska znanost

Za uspješnu provedbu načela otvorene znanosti, ključno je istraživačima osigurati odgovarajuću podršku, edukaciju i osposobljavanje.

5.1.Fakultet sustavno promovira otvorenu znanost edukacijama i aktivnostima za istraživače i stručno osoblje s ciljem podizanja svijesti o otvorenoj znanosti osposobljavajući ih za rad u otvorenom pristupu, upravljanju istraživačkim podacima, njihovom pohranjivanju i zaštiti autorskih prava.

5.2.Fakultet podupire i otvorene obrazovne sadržaje, njihovu izradu i korištenje u nastavi koji uključuju bilješke s predavanja, slajdove, materijale za učenje, zbirke, udžbenike,

online praktične vodiče ili bilo koji drugi materijal pripremljen za potrebe podučavanja i učenja.

5.3. Fakultet potiče jačanje suradnje akademske zajednice i društva provođenjem prakse građanske znanosti omogućujući zainteresiranim građanima uključivanje u sam proces znanstvenog istraživanja.

Završne odredbe

Ova Politika stupa na snagu datumom donošenja.

Izvori:

1. mrežna stranica otvorene znanosti u Hrvatskoj <https://www.otvorena-znanost.hr/> (30. 9. 2025.)
2. Hrvatski plan za otvorenu znanost
<https://mzom.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Znanost/Otvorena-znanost//Hrvatski-plan-za-otvorenu-znanost-svibanj-2025-MZOM.pdf> (30. 9. 2025.)
3. Politika otvorene znanosti Sveučilišta u Splitu
https://marjan.unist.hr/UserDocsImages/znanost/HRS4/UNIST_Politika_otvorene_znanosti.pdf (30. 9. 2025.)
4. Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu iz 2012. godine
https://50.srce.hr/assets/images/hrvatska_deklaracija_o_otvorenom_pristupu.pdf (30. 9. 2025.)
5. Act on Higher Education and Scientific Activity (Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju), službeni dokumenti RH [CoNOSC+1](#) (30. 9. 2025.)
6. Vrednovanje znanstvenog rada i otvoreni pristup znanstvenim informacijama_Rektorski zbor
http://www.rektorskizbor.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Rektorski_zbor/dokumenti2/Vrednovanje_znanstvenog_rada_i_otvoreni_pristup_znanstvenim_informacijama_Rektorski_zbor.pdf 1. (30. 9. 2025.)
7. Strategija za istraživanje i inovacije 2020-2024 EU, Preporuke Komisije EU za pristup znanstvenim informacijama i njihovo čuvanje [lib.irb.hr+2European Research Executive Agency+2](#) (30. 9. 2025.)
8. ONU/UNESCO Preporuke za otvorenu znanost (2021).
<https://www.unesco.org/en/open-science/about?hub=686> 1. (30. 9. 2025.)
9. Inicijative nacionalne razine, npr. Croatian Open Science Cloud Initiative (HR-OOZ).
[repozitorij.srce.unizg.hr+1](#) (30. 9. 2025.)